

УДК 633.111.1.633.112.1.

Лось Р. М.¹, аспірант

Гуменюк О. В.¹, кандидат с.-г. наук, завідувач лабораторії селекції озимої пшениці

Кириленко В. В.¹, доктор с.-г. наук, старший науковий співробітник лабораторії селекції озимої пшениці

Правдзіва І. В.¹, завідувач лабораторії якості зерна

Дубовик Н. С.², кандидат с.-г. наук, асистент кафедри генетики, селекції і насінництва

¹Миронівський інститут пшениці імені В. М. Ремесла НААН України

²Білоцерківський національний аграрний університет МОН України

E-mail: natalyadubovyk25@gmail.com

ХАРАКТЕРИСТИКА *TRITICUM AESTIVUM* L. ТА *TRITICUM DURUM* DEST. ЗА НАТУРОЮ ЗЕРНА ТА МАСОЮ 1000 ЗЕРЕН

Натура зерна характеризує фізичні властивості зерна та входить до переліку класоутворюючих показників. Натура зернових хлібних культур залежить від щільності укладення різних частин зернівок. Відповідно, чим більшою буде щільність укладення тим збільшуватиметься натура зерна. Натура зерна – це вага одиниці об'єму зерна, яку в хлібній торгівлі використовували з давніх часів Греції і Риму. Вага відміряного об'єму зерна буде тим більшою, чим більша кількість виповнених зерен поміститься в цьому об'ємі. Маса 1000 зерен використовується як один із параметрів для оцінки якості зерна, що характеризує його крупність та вирівняність. Маса 1000 зерен являється компонентом при визначанні потенціалу урожайності зерна пшениці. Існує тісний зв'язок між масою 1000 зерен і натурою зерна.

Об'єктом дослідження було зерно сортів пшениці озимої вирощене в умовах північно-східного Лісостепу України (ДП «ДГ «Правдинське» Миронівського інституту пшениці імені В. М. Ремесла НААН України (МІП)). Досліджували сорти пшениці м'якої озимої після двох попередників (соя та соняшник): 'МІП Фортуна', 'МІП Ювілейна', 'МІП Лада' (*Triticum aestivum* L), 'МІП Лакомка' (*Triticum durum* Dest) – оригінатор МІП; 'Подольанка' (стандарт) (*Triticum aestivum* L) – МІП та Інститут фізіології і генетики рослин (ІФРГ), 'Матрікс' (*Triticum aestivum* L) – Дойче Заатферделунг АГ (Німеччина).

Згідно державного стандарту, як для твердої так і для м'якої пшениці отримані дані сортів можна віднести до першого класу. У результаті проведених досліджень сорт 'МІП Лакомка' після попередника соя перевищив сорт 'Подольанка' (807 г/л) за показником натура зерна на 8 г/л, після соняшника на 4 г/л. Маса 1000 зерен була вищою на 0,4 г після обох попередників. Високі показники натури зерна *Triticum aestivum* L сформували 'МІП Фортуна' та 'МІП Ювілейна' лише після попередника соя. Сорт 'МІП Фортуна' мав найвищу масу 1000 зерен після обох попередників (39,6–39,8 г). Деяко нижчі показники мав сорт іноземної селекції 'Матрікс' – натура зерна становила 740 та 735 г/л (після сої та соняшника відповідно), маса 1000 зерен – 35,2 та 34,6 г (після сої та соняшника відповідно).

Таким чином, проведена оцінка нових сортів пшениці озимої миронівської селекції за показниками натура зерна і маса 1000 зерен в умовах північно-східної частини Лісостепу України довела, що при сівбі після попередників соя і соняшник найкращі властивості підтвердили 'МПП Фортуна' та 'МПП Ювілейна', які рекомендуємо для широкого впровадження у даній агроекологічній зоні.